ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

ГОДИНА С, БРОЙ 11 | СОФИЯ, 1 – 15 ЮНИ 2000 г. | ЦЕНА 0,40 лв.

http: //www.aster.net/ort.church.bg

- *Коментар на книгата „Електронните карти и печатът на антихриста"*
- *Официалните църковни становища по въпроса за електронните карти – анализ на посланията на Еладската православна църква и Свещения Кинотис на Света Гора* стр. 3
- *За лентовия код* стр. 4
- *Приемственост и обновление – митрополит Дамаскин за обновяващото действие на Светия Дух* стр. 6
- *Живот в Църквата – мисионерска дейност в Родопите*
- *Поклонническо пътуване на деца сираци от Угърчин* стр. 7

† *Американски и Австралийски митрополит ЙОСИФ*

Истинността на Светия Дух

„Неска ви бъде известно това, и внимавайте в думите ми" (Деян. 2:14). Така св. апостол Петър започнал проповедта си на Петдесетница и продължил: „Иисуса Назорея, Мъж, засвидетелстван пред вас от Бога със сили, чудеса и личби, що ги Бог стори чрез Него между вас, както и сами знаете. Него, по определената воля и предведение Божие" (22, 23)... „Бог възкреси, на което всички ние сме свидетели. И така, Той, след като биде възнесен с Божията десница и прие от Отца обещанието на Светаго Духа, изля това, що вие сега виждате и чувате" (32, 33).

А какво виждаме и чуваме? – Слизането на Св. Дух над нас във вид на огнени езици. Това символизира падането на ореховата шума и шума от свещеното действие.

В 33-та година след Христа станало това събитие. На 50-ия ден след Възкресението и на 10-ия ден след Възнесението Му.

Така, денят Петдесетница е Рожденият ден на нашата света, вселенска и апостолска православна Църква.

Какво още виждаме и чуваме днес в края на 20-ия век след Христа? – Един нечуван парадокс. Докато ние с вас стоим на твърдата основа на правата ни вяра, 26 хиляди разновидности на християнството по света се обвиняват кой от тях е по-прав от другия. И то без нито един от тях да протестира срещу най-голямата ерес на нашето време: утвърденото вече мнение, че всички религии са истинни и поради това трябва да бъдат равни.

Като православен българин лично аз съм направо смазан от тази социална ерес, която прави моята Господня, апостолска вяра, вярата на св. Отци, на дядо, на мама, на татко, равна на разни човешки мнения, извращения и отстъпления.

И тази ерес се възприема като прогресивна, натрапвайки се на всеки един от нас чрез обществените инженери на политическата коректност. Нещо повече, независимо че тяхното предизвикателство е подкрепено от добре прикрити атеистични и жестоки цели, те действат, като че ли притежават непогрешимата „апостолска" власт. Те вършат това с двойна сатанинска цел: 1) да потопят всяка религия и 2) съответно да накарат тези, които са се отчуждили от своята религия да спрат да търсят истинската религия, защото такава религия няма. Ясна ли ви е тактиката на обществените инженери на политическата коректност?

Думите на св. апостол Павел нека потопят нашето мислене: „Затова, който мисли, че стои, нека гледа да не падне" (1 Кор. 10:12).

Св. ап. Петър също предупреждава: „Имало е и лъжепророци между народа, както и между вас ще има лъжеучители, които ще вмъкнат пагубни ереси и, като се отричат от Господа, Който ги е изкупил, ще навлекат върху си скорошна погибел" (2 Петр. 2:1).

Св. апостол Павел още отбелязва, че тия, които практикуват делата на плътта, включително ересите, „няма да наследят царството Божие" (Гал. 5:21).

И аз мисля, че коренът на социалните ни проблеми е във факта, че същите „безгрешни" политически инженери на коректността, които контролират и направляват нашето мислене, всячески се стараят да елиминират термина „ерес" от нашия речник.

За жалост и сред нас православните ще срещнете хора, които вместо термина „ерес", употребяват думите „различни християнски учения".

Не, приятели в Господа, това не са „различни християнски учения".

Не, братя и сестри в Христа, всички днешни християнски деноминации не могат да бъдат еднакво верни. Самата логика отрича това. Абсурдно е да вярваме, че е така. Това е против Словото Божие, което говори, че Утешителят Дух Свети, Който слезе върху нас, е Духът на истината. Всички други религии, езическите религии включително, не могат да бъдат верни.

Сам Господ ни казва, че заради Него и вярата ни в Него ще имаме скърби в този свят (Йоан 16:33). Кой от еретиците е гонен от управляващите? – Никой. Кой от тях е арестуван и наказан? – Никой. Кой от тях е останал нерегистрираи и непризнат като нас православните толкоз години вече? – Никой.

Еретиците обикновено са приближени до управляващите *мира сего* и до поднебесните духове на злобата. Затова светът и демоните не гонят своите си.

Разбира се, за нас православните гоненията не са нищо ново. През цялата история на Православната църква са съществували гонения – външни от невярващите и вътрешни от еретиците.

И още нещо на Петдесетница да запитаме. Може ли Утешителят Дух Свети, Духът на истината, Който ни упътва на всяка истина (Йоан 16:13), да ни кара да вярваме, че може да има различни християнски учения, някои от които си противоречат помежду си? Може ли Св. Дух, Който е самата истинност, да бъде автор на разделения? – В никакъв случай. Това е немислимо.

Има само един Бог Отец, един Господ Иисус Христос и един Св. Дух. Има само една света, съборна и апостолска Църква, не сектантска, не разколническа. Няма нужда от друга Вавилонска кула след Петдесетница. Трябва само да познаем истинността на Св. Дух. „Защо не разбирате речта Ми?" – пита Христос Господ тези, които оспорват Неговата вечнонеизменна истина. И Сам Той дава отговора: „Защото не можете да слушате словото Ми" (Йоан 8:43). А те не могат да слушат словото Му, защото те не желаят да се учат от Него. Духовната истина може искрено да бъде чута само ако има желание да се познае Бога и да се върши Неговата воля. А тези, които не могат искрено да слушат духовната истина, нямат и искрено желание да познаят Бога, защото тяхната воля е покварена и тяхното мислене е „земно".

Св. апостол Иаков казва: „Който опази целия закон, а съгреши в едно, той бива виновен във всичко" (Иак. 2:10). Добрият отговор на Страшния Христов съд, който ежедневно просим от Господа, може да намери основание само в истинската вяра в Пресвета Троица, съпроводена от добри дела. Само тогава можем да вършим нашето спасение със страх и трепет (Филип. 2:12).

Прочее, да положим старания да не паднем в изкушение. Да отбягваме пагубните ереси, които навличат скорошна погибел. Да не се качваме на пробити лодки в бурното житейско море. Да стоим добре, да стоим с благоговение, да внимаваме на кораба на Православната ни църква, на който пагубните ереси не могат да сторят никакво зло. Защото Св. Дух е в нас и с нас, а където е Св. Дух Животворящ, там цъфти живот в благодат и истина. Амин.

Христос и апостолите

Византийска мозайка от манастира „Хора" в Цариград

Тропар, глас 8

Благословен си, Христе Боже наш, Който направи премъдри рибарите, като им изпрати Дух Свети и чрез тях улови вселената, Човеколюбче, слава на Тебе.

Кондак, глас 8

Когато слезе и смеси езиците, Всевишният раздели народите, а когато раздаваше огнените езици, към единство повика всички, затова единогласно славим Всесветия Дух.

БЪЛГАРИЯ

Прием в Синодната палата

На **6 юни** Негово Светейшество Българският патриарх Максим прие в Синодната палата извънредния и пълномощен посланик на Република Беларус в България г-н Александър Герасименко.

Г-н посланикът е връчил на Негово Светейшество и синодалните архиереи покани за честване Деня на независимостта и Националния празник на Република Беларус – 3 юли.

От Секретариата на Св. Синод

Румънският патриарх ще посети България

Негово Блаженство Румънският патриарх Теоктист пристига в София на **17 юни**, придружаван от епископ Теофан Синаитул. Той идва по покана на църковното настоятелство на румънския храм „Св. Троица" в София във връзка с храмовия празник и освещаване на храма след основен ремонт.

На **18 юни** (неделя), Петдесетница, Негово Блаженство ще отслужи св. Литургия в съслужение с Негово Светейшество Българския патриарх Максим и български архиереи в румънския храм в София.

На **19 юни** двамата патриарси ще отслужат св. Литургия в храма „Св. Дух" в София.

След това Негово Блаженство патриарх Теоктист ще има среща с президента на Републиката г-н Петър Стоянов и кмета г-н Стефан Софиянски.

Вечерта в чест на важния гост Румънското посолство организира коктейл.

Патриарх Теоктист ще се завърне в Румъния на 20 юни.

ЦВ

Всеправославни изяви в светия град Йерусалим

По инициатива и с благословението на Негово Блаженство Йерусалимския патриарх Диодор I, във връзка с 2000-годишнината от рождението по плът на нашия Господ Иисус Христос в св. град Йерусалим от 11 до 19 юни се провежда Всеправославен научно-богословски симпозиум. Като представители на Българската православна църква в симпозиума участват Негово Високопреосвещенство Сливенският митрополит Йоаникий и доц. Иван Желев Димитров, преподавател в Богословския факултет.

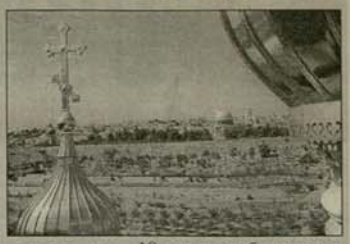

В края на симпозиума, на 19 юни, Петдесетница, ще се извърши всеправославно съслужение в светия храм „Възкресение Христово", след което с литийно шествие ще се отиде на хълма Сион, където ще бъдат прочетени на различни езици коленопреклонните молитви, в спомен на деня на основаването на Църквата Христова и в израз на неразделното православно единство.

В светата Литургия на 19 юни от българска страна ще вземат участие Високопреосвещените митрополити Йоаникий, Дометиан, Геласий, Григорий и Преосвещените епископи Евлогий, Теодосий, Никон, Генадий и Павел.

Лина АРОНОВА

Честване на Ботевите дни във Враца

От **24 май** до **2 юни** Църква и община съвместно почетоха паметта на загиналите Ботеви четници във Враца. На **1 юни** във Вознесенската църква храм-паметник „Св. Софроний, епископ Врачански" Негово Високопреосвещенство Врачански митрополит Калиник отслужи възпоменателна панихида за „Съзаклятниците".

Врачанската Вознесенска църква била средище на народни поборници. Тук е ставало събирането на прославените врачански съзаклятници, които са били вдъхновени от самия йеродякон Игнатий – Левски. В този храм заседавал Българският революционен централен комитет, където всички участници с родолюбив плам се предавали на святото дело.

Негово Високопреосвещенство в словото си подчерта важността на историческото събитие с евангелския апостолски призив: „Към свобода сте призвани вие, братя" (Гал. 5:1). „Нашите възрожденци са се водили от този възвишен духовен завет. Така ние, православните християни, можем да разберем дълбоката символика на историческия девиз „Свобода или смърт", който свободолюбивите въстаници са поставяли на знамената си. Те са се обезсмъртили с това велико апостолско дело. Бог да ги прости!" – завърши вдъхновеното си слово митрополит Калиник.

На **1 юни** вечерта Негово Високопреосвещенство заедно с почетните гости присъства на тържествения митинг-заря и на официалния коктейл, организиран от общината в чест на Деня на Враца.

На **2 юни** в 11часа на връх Околчица пред монументалния кръст, издигнат на Врачанския балкан в чест на загиналите за свободата на България, Врачанският митрополит Калиник отслужи благодарствен молебен в съслужение с протойерей Александър Карягин, представител на Московската патриаршия в България, йеромонах Киприян, протосингел на Врачанска митрополия, свещеноиконом Иван Томов, архиерейски наместник на Бяла Слатина, свещеноиконом Георги Тодоров, иереите Димитър Николов, Георги Конов, Николай Нинов и дякон Иван Иванов от Патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски". Отлично впечатление остави музикалното присъствие на смесения хор към катедралния храм „Св. Апостоли" и дамския хор към митрополитския храм „Св. Николай" под професионалното диригентство на Веселина Лалова.

Празникът беше отбелязан и от кмета на града Румен Стоманярски, областния управител Даниел Иванов, народните представители акад. Благовест Сендов, Александър Джеров, Илия Петров, Николай Христов, Иван Борисов, Георги Първанов, Кръстю Трендафилов, кметове на общини, военни, културни и стопански деятели. Град Враца посрещна официални гости от Украйна, Франция, посланика на Израел Дейвид Коен, посланика на Беларус, консула на Румъния и др. На връх Околчица се беше стекъл множество народ, извървял пътя на Ботевите четници от Козлодуй до Врачанския балкан.

Празникът завърши в параклиса под кръста на Околчица с „Вечная памят" и воя на сирени, с който цялата страна се присъедини към паметното възпоменание на Христо Ботев, неговите четници и всички, отдали живота си за свободата на Отечеството.

Дякон Иван ИВАНОВ

В памет на Екзарх Йосиф

На **4 юни** Негово Високопреосвещенство Американският и Австралийски митрополит Йосиф отслужи Божествена св. Литургия в софийския митрополитски катедрален храм „Св. Неделя". В края на светата служба митрополит Йосиф произнесе слово за живота, църковната и народополезна дейност на блаженопочиналия Български екзарх Йосиф (1840-1915). След това Негово Светейшество Българският патриарх и митрополит Софийски Максим отслужи панихида на гроба на екзарха в съслужение със синодални архиереи и храмовото духовенство.

Тази година честваме 160 години от рождението и 85 години от кончината на Екзарх Йосиф.

Поклонническо пътуване

От **3** до **7 май** се проведе традиционното Великденско поклонническо пътуване на Балканския православен младежки съюз. Тази година то беше в Цариград. В него взеха участие младежи от България, Гърция, Румъния и Сърбия. Пътуването беше опит да се възстанови в съзнанието на поклонниците образът на Византийската империя чрез запазените до днес монументи. Младежите посетиха храма (сега музей) „Св. София", Вселенската патриаршия и храма „Св. Георги", двореца „Влахерна", Студийския манастир, храма „Св. Богородица – Животоприемен източник", семинарията на о. Халки, манастира „Хора" с най-красивите мозайки в цял свят, според мнението на специалистите. Незабравими за българските участници в пътуването останаха посещенията в Българската Екзархия, храма „Св. Иван Рилски" и Желязната църква „Св. Стефан".

Пред Българската Екзархия

Балканският православен младежки съюз има за цел подпомагане на контактите между младежите на Балканите и взаимно опознаване на православните традиции в отделните страни от региона.

ЦВ

Новини от Видинска епархия

На **1 юни** се честват 150 години от въстанието в Северозападна България с център Раковишкия манастир. То обхващало Видинска област с центрове Видин, Кулата, Лом, Белоградчик.

На същата дата тази година Високопреосвещеният Видински митрополит Дометиан в съслужение с манастирското братство отслужи панихида за българите, загинали във въстанието. Присъстваха кметовете на по-големите градове в епархията.

След панихидата в двора на манастира беше изнесена театрална програма, организирана от читалище „Надежда" в село Раковица.

След общата трапеза гостите се отправиха към град Белоградчик. В галерията на града бе открита художествена изложба. По-късно в храм „Св. Георги" бе отслужена панихида, на която присъства и председателят на парламента г-н Йордан Соколов. След богослужението шествие с хоругви и венци се отправи към местността Калето край града, където са се разразили боевете. Военни части проведоха тържествена вечерна проверка със заря.

На **4 юни**, неделя, във видинския храм „Св. Николай" след неделната св. Литургия Негово Високопреосвещенство Видинският митрополит Дометиан отслужи панихида в памет на блаженопочиналия преди 13 години митрополит Филарет.

Същия ден в 11 ч. бе направена първата копка и молебен за полагане основите на храм-мемориал в чест на убитите през време на безбожния тоталитарен режим. Присъстваха кметът и областният управител на града, финансовият министър Муравей Радев, много богомолци.

В 14 ч. в местността Вълчишки дол край с. Макреш бе извършена заупокойна молитва и бяха поднесени венци в памет на йером. Паладий, протосингел на Видинска св. митрополия, убит без съд и присъда на 17 септември 1944 г. от „народната власт". През октомври 1944 г. на същото място били убити и погребани в общ гроб още десетки хора.

✝ IN MEMORIAM

В памет на проф. д-р Христо Стоянов

На **23 май** на 58 г. внезапно почина проф. д-р **ХРИСТО СТОЯНОВ**, ръководител на катедра „Историческо и практическо богословие" в Богословския факултет към Софийския университет „Св. Климент Охридски" и в Православния богословски факултет към ВТУ „Св. Кирил и Методий".

Завършил Софийската духовна семинария и Духовната академия през 1966 г., той отдаде целия си живот на църковната просвета като асистент, доцент и професор по Църковна история в Духовната академия – Богословския факултет. С искреното си и вдъхновено устно и писмено слово на верен син на Българската православна църква той не престава да убеждава колегите в правилността на позицията на Църквата като „стълб и крепило на истината" и да увлича студентите с вечно младежкия плам на християнската си душа.

В некролога на преподавателската колегия, студентите и служителите в Богословския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски" се казва: „По апостолски той се подвизава с добрия подвиг, извървя своя път, вярата опази и сме убедени, че наистина го очаква венецът на правдата (2Тим. 4:7). В тези години на промени в нашата Алма матер ние твърде много се нуждаехме от него. Затова след неговата кончина във факултета остава огромна празнина. Единствената ни утеха е вярата в справедливо въздаващия Бог, Комуто се молим да упокои душата му в селенията на праведниците. А нам да помага да пазим жив спомена за него и да следваме добрия му пример. Бог да го прости!"

Опелото на проф. Стоянов бе отслужено на 27 май в столичния храм „Св. Георги" от Негово Светейшество патриарх Максим в съслужение със синодални архиереи. На опелото присъстваха много духовници, колеги от Богословските факултети в София и Велико Търново, студенти и приятели на проф. Стоянов.

Молебен за задържаните български медици в Либия

На **12 юни**, по гражданска инициатива на екипа на телевизионното предаване „Хъшове", с разрешението и духовната подкрепа на Българската православна църква, на площада пред патриаршеския катедрален храм „Св. Александър Невски" бе отслужен молебен за спасение от плен и осъждане на българските медици, задържани в либийски затвор. Площадът се изпълни от хиляди хора, които участваха с молитва и решимост като българи да направим зависещото от нас сънародниците ни, с Божията помощ, да получат избавление.

ЦВ

Просвещение, съблазън? И двете...

След множеството ксероксни апокрифи, които се разпространяват като единствен у нас източник на религиозно познание по въпросите за електронните карти, баркодовете и числото на звяра, най-после се появи и една „легална" книжка на вниманието на благочестивия български читател. Тя носи заглавието „Електронните карти и печатът на антихриста". И, съвсем естествено, ангажира вниманието на много хора. Да не кажем, че изцяло го погълна, защото освен нея на български засега не се предлага почти нищо друго.

Книжката е прегледно издадена, ясно и добре написана, но това още не е достатъчно. Защото създава и доста проблеми, а други оставя нерешени.

Все пак тя заслужава внимание така, както заслужава и отговор. Кой ще го даде, това вече е друг въпрос. Към кого ще бъде адресиран, е трети проблем. Защото, освен че се споменава издателство „Любомъдрие" и че е превод от руски, изданието няма автор нито на оригиналния текст, нито на превода. А фразата „С благословението на отците на Света Гора Атон" може да звучи авторитетно, но точно кои са отците не се казва никъде. Тази благочестива анонимност в случая не е полезна, защото издава повече боязливост от лично ангажиране, отколкото скромност.

Вместо общи рецензии, нека първо се спрем на

Положителните страни на книгата

Най-полезното в нея е, че е публикуван пълният текст на официалните послания на Св. Синод на Еладската православна църква и на Свещения Кинотис на Света Гора относно електронните карти за самоличност и Шенгенската зона. За тези послания отдавна се говореше, но липсата на точния им текст в превод на български водеше до спекулации. Някои си мислеха, че едва ли не в тези послания вече се насърчават християните да не приемат нови документи за самоличност, банкови карти, фонокарти и пр. Това не е вярно и вече всеки може да се убеди, като се запознае лично с оригиналните текстове.

Друго положително качество на изданието е опитът за обективност. Той остава в края на краищата неуспешен, но поне в него звучи някакъв приглушен верен тон.

Третата заслуга е, че читателят получава информация за важни неща, свързани с глобализацията и постепенното установяване на новия световен ред, което се опира на новите електронни технологии. Това необратимо и еднопосочно шествие на света трябва внимателно да се следи, да се познава и осмисля християнски и православно.

Недостатъци

на книгата освен споменатата вече анонимност също има, и то немалко.

Издателите не са се постарали да направят нищо повече освен „превод от руски". От своя страна, руският оригинал разглежда главно гръцката проблематика по темата, малко се спира и върху руската реалност (т. нар. „карти на московчанина"). Но за българския читател никой не си е направил труда да помисли повече от това да му преведе текст, третиращ заедно с общовалидните и неспецифични за нас проблеми. Има нужда от наш актуален български коментар, поставящ нещата „на място" тук в България. А сега читателят трябва да се мобилизира и да решава въпроси, които просто в момента у нас не са поставени.

Например, България все още е далеч от Шенгенската зона. Предстоят дългогодишни преговори с Европейския съюз, преди да бъдем допуснати в него. Нашите карти съответно все още са извън прекия шенгенски контрол, както и технологично се различават от чуждите.

Четящите устройства за баркодовете по стоките в България едва започват да се въвеждат. Цялостна компютърна мрежа още не е изградена.

За нас днес е много поважно да си поставим въпроса за бъдещата ни принадлежност, за собствените си духовни ценности – дали да ги запазим, или да приемем чужди. И внимателно да следим събитията, а не толкова да се притесняваме от смяната на лични карти и паспорти. Защото в момента да се пренасят папагалски гръцките тревоги у нас и да се прави извод, че новите български документи за самоличност са равносилни на „печат на антихриста", си е чиста параноя.

Накратко казано, книгата не поставя правилно проблемите в българската реалност. Оттук много лесно се разпалва въображението на хората, като се насочва не към онова, което е съществено тук и сега, а към симулирането на измислени ситуации. Но донкихотовският манталитет е в дълбок разрив с трезвата православна духовност.

Друг недостатък на книгата, допуснат вече не от българските издатели, а от авторите, е едностранчивото разглеждане на цифровите технологии и носители. Безотговорно е да се пишат неща в стила: „Един светогорски монах-инженер ми каза, че в баркодовете имало три шестици". Да не забравяме, че да съблазниш ближния е тежък грях.

На места авторите уместно предупреждават, че въвеждането на електронни карти е само преход към една бъдеща световна електронна диктатура, може би дори предобраз на антихристовия печат. Но другаде разликата между предобраз и реалност се пренебрегва и доста лековато електронните карти почти се отъждествяват с печата на антихриста. Оттук следва изводът, че всеки, който иска да се спаси, вече трябва панически да бяга от обществото. В настоящия момент това е чиста съблазън.

На места в книгата истинските духовни проблеми се заместват с проблеми от друго естество. Такива например са тревогите за нарушаването на човешките права и свободи. Лошото е, че авторите заемат не гражданска позиция, а догматическа. Не може принципите на безбожната Френска революция изведнъж да се превърнат във висша християнска ценност, само и само да се защити някаква теза. Не е сериозно от името на Църквата да се пропагандира страх от „нарушение на човешките права" и това да се изтъква като една от най-големите злини на последните времена. Това е подмяна на християнските ценности. Впрочем за човешките права се говори и в официалните послания на Еладската църква и Свещения Кинотис на Света Гора, но в съвсем друг аспект, който е нарушен от авторската интерпретация в книжката.

Не че няма духовна опасност. Тя просто е другаде. Авторите, които и да са те, не са съумели да я открият и анализират задълбочено. Впрочем не става дума за една или две конкретни заплахи, а за цял сложен комплекс от духовни проблеми, които не бива да се накъсват поотделно, но следва да бъдат разглеждани заедно и във взаимодействие помежду им.

Въпросът за трите шестици е друго бяло петно в книгата. Съществува презумпцията, че това число вече е разтълкувано, дори се знае чие е. Онова, за което древните отци на Църквата не смеели дори да размишляват, анонимните автори на книжката вече са го разрешили! Истината е, че засега появата на трите шестици е само изява на нечия зла антихристиянска воля в света. Какво обаче значи и чие е това число, все още е дълбока тайна.

Освен това трите шестици се изваждат от контекст и от тях се прави проблем сам по себе си. Нищо чудно някой ден да има хора, които в заслепението и поради тясното си мислене, без да се усетят, са приели духа на антихриста, самоуспокоени и самодоволни, че никъде по ръцете и челата си нямат изписани шестици. Това би приличало на нещо като апокалиптична фарисейщина, ако не беше плод от малодушие.

Все още инстинктивният сляп страх е движеща сила в писането на подобна литература. Светите отци не са постъпвали така.

Добре е, че се събужда съвестта. Но тази книжка не бива да остане единствена и без отговор на пазара.

Ангел ВЕЛИЧКОВ

АНАЛИЗИ

Официални църковни становища

Посланията на Св. Синод на Еладската православна църква и Свещения Кинотис на Света Гора за електронните документи

Досега са излезли четири официални документа, носещи авторитета на Православието по въпросите за електронните карти, макар и на поместно, а не на вселенско равнище. Това са три послания на Св. Синод на Еладската църква – от 9 март 1993 г., от 7 април 1997 г. и от 9 февруари 1998 г., и Обръщението на Свещения Кинотис на Света Гора от 24 февруари 1997 г. Пълният им текст бе публикуван в изданието наскоро преводна книга „Електронните карти и печатът на антихриста", която анализираме в този брой.

Кое е общото в тези текстове?

Първо, те са написани трезво и мъдро, в дух на отеческа загриженост към Христовото паство и съзряло църковно съзнание. Може да се каже, че засега това е гласът на Църквата по проблемите с електронните карти, баркодовете, цифровите маркировки и т. н.

Второ, прави се подробен анализ на част от процесите на глобализацията в световен мащаб, както и на редица произтичащи от нея явления, които иначе биха останали в сянка.

Трето, разглеждат се перспективите, очертани от въвеждането на информационната система „Шенген". Набелязват се духовните опасности, залегнали в глобализацията и приобщаването към Шенген като етап от нея. Изострят се вниманието на православните християни. Отправят се предупреждения с отеческа любов и загриженост, но те нямат нищо общо с духа на истерия и сектантски апокалиптизъм.

Появата на числото 666 в търговската и медийната среда и в облика на модерната култура изобщо се разглежда по начин, който заслужава особено внимание. Това число не се тълкува и не се обяснява точният му смисъл, защото той просто още не ни е известен. Отците от Еладската църква и Света Гора обаче констатират злонамереност в използването му, насочена най-вече към това да се смущава спокойствието и съвестта на християните. Обръщенията по този въпрос съответно са отправени към управляващите, да не извършват действия, които могат да всеят смут в духовния живот на вярващите.

Четвърто, Църквата взима отношение и по въпроси, които пряко не са от духовно и догматическо естество. Такива са въпросите за човешките права и личната свобода. Но тук е важно да отбележим, че Църквата счита за свой дълг да заеме гражданска позиция като официална духовна институция на един православен народ. Не бива тази нейна гражданска позиция спрямо държавните институции да се тълкува като духовна възбрана, а още по-малко като заплаха, насочена към вярващите.

Ако трябва накратко да обобщим официалните становища на Еладската църква и Свещения Кинотис по въпросите за електронните карти, в голямата си част те са насочени основно към политическите управници като отеческо предупреждение да не внасят съблазън сред църковното паство. Никъде по никакъв начин Църквата не насърчава пасомите си към гражданско неподчинение и обществени смутове, каквото на практика би представлявал личният отказ да се приеме документ за самоличност и да се участва в обществения живот. Църквата същевременно призовава православните християни към духовна бдност в условията на сложни и лукави промени, настъпващи в света.

Накрая, в посланията се обръща внимание на предстоящи събития, които в наше време се подготвят. Но никой не се е наел официално от името на Църквата да обявява и да твърди, че вече „времената на антихриста са се изпълнили" и съответно да подстрекава безотговорно благочестивите християни преждевременно да побягнат към гори и планини.

Разгледаните обръщения на Еладската църква и управата на Света Гора съдържат наставления, които са актуални за целия православен свят. Има също и такива, предназначени конкретно за гръцките православни и валидни предимно за условията в Гърция, които засега са твърде различни от нашите.

За съжаление у нас, както и в други православни страни, се зараждат активни антиобществени движения на православна основа, които са готови да организират брожения и антиграждански прояви. Без да са в състояние да предложат ясно духовно обяснение на истинските проблеми, които се крият в цифровите технологии, електронните карти, глобализацията и т. н., те разглеждат насляпо изолирани отделни явления и създават смут и паника.

С това съвсем нямаме намерение да подценим реалните проблеми, които съществуват. Но е крайно време, за тези проблеми да се говори обективно и сериозно, а не от позицията на мистичния страх и сектантската мнителност. В този смисъл, анализът на официалните документи на Еладската църква и Свещения Кинотис за електронните карти е необходим, тъй като мнозина ги употребяват като основа за спекулации.

Благовест АНГЕЛОВ

Българската православна църква до момента не е излизала с официални изявления по въпросите за електронните карти, защото България е още твърде далеч от Европейския съюз и Шенген, защото електронните технологии у нас все още не са масово въведени и защото всяко ненавременно изказване може да доведе до смущение на съвестта на българските православни християни, както и до нарушаване на здравата духовност на църковния ни живот. За даден проблем можем да се тревожим наистина, когато го има, а тревогата трябва да съответства на степента на неговото реално развитие.

От друга страна, наш дълг е да следим с внимание как и накъде върви светът и къде е нашето място в неговия ход. Затова въпросът за електронните карти ще става все по-актуален.

Православието е непроменимо в своите спасителни истини. То обаче се изповядва и живее от милиони хора в много различни страни по целия свят. Оттук произтичат и известни различия в проблемите, пред които са изправени православните християни във вселенски обхват. Белег за духовна зрялост е тези проблеми да се степенуват правилно, да се разглеждат спокойно и както да не се подценяват, тъй и да не се измислят.

ЦВ

Шестиците в лентовия код

Целта на настоящата статия е да поднесе фактологичен материал за опровергаване на проникващите от някои среди спекулации, че в лентовия код (известен още като ивичен код, щрихкод или баркод) на стоките е закодирано числото 666. Подобни истерични твърдения циркулират по различни евангелски радиостанции и вестници в Америка още от седемдесетте години.

За какво са създадени лентовите кодове

В големите магазини асортиментът от стоки е твърде богат и продавачите понякога не могат да отличават многобройните продукти. Често се случва една и съща по тип стока да е от различни производители и на различна цена. Невинаги е възможно върху всеки отделен пакет да се залепи малък етикет и често продавачите допускат грешки при определяне на вида или цената на продукта, което води до ощетяване на клиента, както и до объркване на отчетността. Съвсем естественото желание на производители и клиенти е стоките да се обработват точно и бързо – и най-малкото колебание на продавача често води до натрупване на опашка.

Целта на лентовите кодове е лесното и ефикасно вкарване в машинночитаем вид на поредица цифри, идентифициращи стоката. За тази цел цифрите се записват като последователност от четири ленти (две бели и две черни) с определена сумарна дебелина. Стандартният начин на записване на числата – чрез символи от арабската азбука, е значително по-труден за разпознаване от електронните устройства, отколкото проверката на последователност от точки, чрез прекарване на четеца върху лентите.

На 3 април 1973 г. множество американски верига магазини постигат споразумение да приемат разработената от IBM система UPC (Universal Product Code/Универсален код на продукта). По това време на пазара вече съществуват множество различни стандарти за електронен код. Създаването на една унифицирана система спестява на производителите главоболието да влагат множество кодове в продуктите си, в зависимост от мястото, където стоката ще бъде пласирана. Системите EAN-13/JAN се появяват по-късно като разширяване на UPC за целите на европейския и японския пазар, но много американски четящи устройства и до днес не разпознават европейските и японски лентови кодове. (Повече по този въпрос: Вж. Universal Product Code (UPC) and EAN Article Numbering Code (EAN) Page, (http://www.adams1.com/pub/russadam/upccode.html)).

Числото 666 в лентовия код – факт или измислица

Да разгледаме един фиктивен лентов код по системата UPC, където са представени записвания на цифрите от 0 до 9. Три от линиите (наречени „контролни линии") обозначават началото, средата и края на лентовия код. Дясната и лявата част на кода са логически разделени на групи по пет числа – информацията отляво съдържа данни за идентификация на производителя, информацията отдясно описва конкретната стока (EAN/JAN позволяват кодиране на още две или три цифри, съдържащи кода на държавата).

Тезата на „изследователите" е, че именно трите контролни линии кодират

числото 666 (тъй като, според тях, числото 6 се кодирало точно с две близки и тънки ленти). Подобно повърхностно твърдение може да бъде опровергано само по един начин – чрез кратко излагане на системата за кодиране, въпреки риска от навлизане в прекалено дълбоки води.

При съставянето на алгоритъма за кодиране е взето предвид, че продавачът ще бърза и е възможно да не успее да прекара четеца прецизно по лентовия код. Би могло също така кодът частично да е изтрит, зацапан или надраскан. За да може електронното устройство да провери коректността на получената последователност от цифри и да коригира евентуални грешки при разпознаването: 1) последната цифра от лентовия код (в случая числото 5) се използва като контролна сума; 2) всяка от цифрите от 0 до 9 се кодира в двоичен вид (последователност от нули и единици (0 и 1)) посредством седем бели или черни хоризонтални участъци с фиксирана дължина. Седемте участъка образуват точно две черни и две бели линии. В UPC и EAN цифрите от 0 до 9 имат не един, а два начина на записване (представяне А и представяне В). Например числото 6 се кодира по А като 0101111, а по В като 1010000, където с 0 са отбелязани белите участъци, а с 1 – черните. Всяка единица, отделена от 0 дава тънка линия, четирите 1 в А дават линия с дебелина 4. Ако беше вярно твърдението, че числото 666 се записва в лентовия код, за контролните линии трябваше да има 3x7=21 участъка. Всъщност участъците са само 3+5+3 = 11, което е с 10 позиции по-малко от необходимото за кодиране на информацията за числото по представената схема за кодиране.

При кодировката UPC левите шест цифри се кодират чрез А, а десните шест – чрез В, за да се разпознава посоката, в която се движи четецът (ако продавачът движи ръката си отдясно наляво, би могло информацията да постъпи в устройството в огледален вид). Това отделяне по представяне и по смисъл на двете групи от числа в UPC (един убягващ на сектантите факт): 1) обяснява наличието на средна контролна линия; 2) обезсмисля твърдението за цифра 6 отляво – цифрата 6 има различно представяне в лявата половина на кода. При кодировката EAN представянията А и В се използват с друга цел – за кодиране на част от информацията за държавата, където е регистриран производителят.

Да завършим с едно чисто визуално наблюдение. Над цифрата 6 на схемата има празно пространство, с дебелина 4 тънки линии. Подобни бели ленти отсъстват вдясно от лентата на първата и втората контролна линия. Това празно пространство е част от кодировката на цифрата 6. Недоверчивият читател може сам да провери таблиците на представяне в Интернет в статиите: UPC/EAN/JAN Codes, Semi-conductor Products, и 1994-1999 Hewlett-Packard Company (http://www.semiconductor.agilent.com/barcode/sg/Misc/upc.html) и Extrapolated Barcode Specs, compiled by Nick Johnson. (http://www.spatula.net/proc/barcode/upc.src).

Да обобщим: всяко твърдение, че числото 666 се записва чрез контролните линии на лентовия код, противоречи на алгоритъма за кодиране. Поради факта, че въпросното число не се дигитализира по никакъв начин, твърденията е и технически некоректно.

Обективността изисква да отбележим следното: въпреки че няма никакви скрити три шестици в лентовия код, визуалната прилика между представянето на цифрата 6 и контролните линии може да се дължи както на чиста случайност (вероятност 1:10), така и на инфантилна шега от страна на създателите на кода.

Антихристът ли е създал лентовия код

Авторът на UPC кода никога не е крил самоличността си и имело му е Джордж Лаурер. В началото на седемдесетте години заедно с още двама помощници създава лентовия код по поръчка на IBM. Има регистрирани над 20 патента, от 1987 година е пенсионер.

Джордж Лаурер има четири деца. Гордее се, че всички те са завършили колеж. През 1999 година е отпразнувал 45-годишнината от сватбата си със своята съпруга Мерелин.

Личната му страница може да бъде посетена на адрес в Интернет: http://members.aol.com/productupc/upc_work.html.

Посетителите на страницата могат да разгледат неговата снимка, както и снимката на дъщеря му Деби.

Още по въпросите за ивичния код в Интернет: No Hidden Sixes in the UPC Barcode, Robert Harris, Vanguard University of Southern California, September 14, 1999 (http://www.sccu.edu/faculty/R-Harris/barcode.htm).

Константин СПИРОВ, магистър по информатика

Страхове

По данни на организации, занимаващи се с образованието в глобален мащаб, в края на XX в. неграмотните хора в света са над 1 милиард души. Незнанието и невъзможността за достъп до информация прави хората неориентирани, зависими и податливи на манипулации.

Когато се обръщаме с молитва към Св. Дух, ние Го наричаме „Дух на истината", защото християните са призвани винаги да търсят истината, по думите на Иисус Христос: „Истината ще ви направи свободни" (Йоан 8:32).

Незнанието води до изопачавания, които от своя страна пораждат страхове и тревоги у хората. Какъвто например е проблемът с лентовия код на стоките, т.е. с новите етикети. В такива случаи ние като християни трябва първо да вникнем в същността на нещата и да ги изучим доколкото можем и чак след това да решим дали те са полезни или вредни за нас. Ако не постъпваме така, ще сме като „женуря, които всякога се учат и никога не могат да стигнат до познание на истината" (2 Тим. 3:7) и поради своето незнание ще се плашим и треперим от всяко ново и непознато за нас нещо. Ако някой все пак може да предложи коректно от техническа и научна гледна точка опровержение на предложената статия, „Църковен вестник" е готов да го публикува.

ЦВ

Светът

„Понятието свят" в християнската богословска литература има различни смислови значения. Тяхното познаване е необходимо за всеки християнин. В противен случай се получава хаос в мирогледа и духовната ориентация на вярващите.

В онтологичен смисъл светът е съвкупност от всички сътворени от Бога материални и духовни реалности. Всяко битие, което съществува и се развива във времепространството на материалния или в духовно-ангелския свят, има начало у Бога. Св. Йоан Богослов в началото на своето евангелие пише: „Всичко чрез Него стана, и без Него не стана нито едно от онова, което е станало" (Йоан 1:3). Това „всичко" е светът. Той е замислен и реализиран от Всеблагия Бог, за да участва в различна степен, съобразно главните му компоненти – човек, животински и растителен свят, в пълнотата на Божественото блаженство. Светът като творение на Бога е прекрасен. Той е едно украшение („космос") и служи като възхвала на Божията премъдрост – „Небесата проповядват славата на Бога и за делата на ръцете Му възвестява твърдта" (Пс. 18:1). Материалният свят е бил поверен на човека за обгрижване и благодатно осмисляне. За съжаление след грехопадението светът катастрофално се променя. От прекрасна среда за съществуване той става мащеха за човека – носи физически беди и страдания. И както някога в Рая видимият свят е отразявал хармонично духовните съвършенства на нашите прародители, така и днес той отразява дълбочината на човешкото падение. На падналия в греха човек съответства един паднал, разрушаващ се (ентропиращ) материален свят.

Съвсем друг смисъл в понятието „свят" влага богословско-етическата и духовно-аскетическата литература. Този смисъл е най-често срещан както в Новия Завет, така и в светоотеческите трудове. В Своята първосвещеническа молитва в Гетсимания Спасителят се моли за св. Апостоли: „Те не са от света, както и Аз не съм от него... Не се моля да ги вземеш от света, но да ги опазиш от злото" (Йоан 17:14-15). Ясно е, че тук става въпрос за нравствените измерения на понятието „свят". Спазвайки духовната приемственост в осмислянето на тези измерения св. ев. Йоан Богослов предупреждава християните: „Не обичайте света, ни то което е в света: ако някой обича света, той няма любовта на Отца. Защото всичко, що е в света – похотта на плътта, похотта на очите и гордостта житейска, не е от Отца, а от тоя свят" (1 Йоан. 2:15-16). Така св. ев. Йоан очертава трите главни насоки на порочния живот, които по-късните св. отци ще поставят като основа на седемте смъртни гряха. Св. ап. Иаков още по-категорично поставя разграничителната линия в нравственото поведение на християните и светските люде: „Не знаете ли, че приятелството със света е вражда против Бога? Който, прочее, поиска да бъде приятел на света, враг става на Бога" (Иак. 4:4). Като обобщава духовно-мистическите възгледи на св. отци относно понятието „свят", св. Теофан Затворник дава следното определение: „Под свят се разбира всичко страстно, суетно, греховно, навлязло в личния, семеен и обществен живот и станало обичай и правило". („Начертание християнского нравоучения, ч. 3. Путь ко спасению", Москва, 1899 г.).

Светът е онзи начин на мислене и стил на живот, при който човекът действително е загубил екзистенциалната си връзка с Бога и воден от своите похоти, е станал роб на греха (Йоан 8:34). Ако християните не осъзнават, че „светът лежи в злото" (1 Йоан. 5:19), това означава, че те не разбират смисъла на Христовото изкупително дело и Неговата непобедима победа над злото и греха. Ние, християните, живеем в сътворения от Бога свят, но не можем да ставаме съучастници на безумията на този свят, на неговите адски падения. Както Христос е небесен човек (1 Кор. 15:47), така и християните са граждани на земята и на небето. Горко на онези християни, които не разбират какъв паспорт за Вечността притежават. Те са готови с лека ръка да го заменят за временната виза на този греховен свят. Всъщност какво могат да получат християните от света? Власт ли? Но нали Спасителят непрекъснато напомня на Своите ученици, че който иска да бъде пръв, трябва да бъде слуга на всички? (Марк. 10:44) Богатства ли? А защо Христос предупреждава: „По-лесно е камила да мине през иглени уши, нежели богат да влезе в царството Божие"? (Лука 18:25) Плътските удоволствия ли? Тогава защо те се осъждат така категорично в Новия Завет? Защо св. ап. Павел заявява, че които живеят плътски никога не могат да угодят на Бога и че копнежът на плътта неизменно води към смъртта? (Рим. 8:6, 8) Тези азбучни новозаветни нравствени истини често се забравят както от миряните, така и от духовниците. Искаме да влезем в Царството Небесно, но много ни е трудно да се разделим с благата на този свят. Искаме да служим едновременно и на Бога, и на мамона. В тази нравствена шизофрения забравяме, че никое светско благо не се дава даром. Светът дава щедро, ако вземе нещо по-съществено. Той дава власт, пари и удоволствия, но иска нашите души. Ужасна сделка, несъизмерими ценности! Нека помним винаги, че не принадлежим на себе си, че сме скъпо купени (1 Кор. 6:19-20). И за да не забравяме това, нека често си припомняме прекрасния съвет на св. Йоан Златоуст: „Ти не си от този, а от друг свят. Следователно, ти си длъжен да живееш така, сякаш си вече в оня свят."

Димитър МИТЕВ

КАНОНИЧЕСКО ПРАВО

† Врачански митрополит КАЛИНИК

Автокефалията

Основни фактори на автокефалията

От бр. 10

Историята ни дава примери на сливане на няколко автокефални църкви в една. През първата половина на IV век всички църкви на римските провинции като митрополии били автокефални. По свидетелството на Валсамон (Антин. син. II, 173) техният брой бил около 100. Към времето на Втория вселенски събор митрополиите са се обединили в по-големи църковни диоцези – екзархати, в съответствие с държавните области, които били на брой 14. Този брой диоцези потвърдил Вторият вселенски събор с второто си правило. По-късно Римската, а по нейния пример и Константинополската, като столични църкви, обединили под своята власт по няколко диоцези. Вече в VI век в границите на грърко-римската империя се оказали само шест автокефални църкви. Такива процеси на обединение имаме и в ново време. В 1920 г. трите автокефални църкви – от тогавашното Сръбско кралство, Карловицката и Черногорската, а така също части от Константинополската и Буковинско-Далматинската църкви, и автономната Босно-Херцеговинска църква се обединили в една Сръбска църква. В същата година три автокефални църкви – на тогавашното Румънско кралство, Херманщадската и Буковинската също се обединили в една Румънска църква.

Всяка автокефална църква, станала такава въз основа на един от посочените три фактора, е канонически автокефална църква с такива автокефални права, каквито притежават и други самостоятелни църкви. Но историята на Църквата свидетелства, че неведнъж са се правили опити да се основе автокефалия чрез други фактори, като а) държавната власт; б) епископ на част от автокефална църква и пр.

а) В продължение на цялата църковна история се срещат много случаи на провъзгласяване на автокефалност на местна църква под държавна власт. Началото на това се свързва с Арменската църква в IV век, а краят – с XIX столетие.

В защита на правото държавата да провъзгласи автокефалия, намираща се на нейната територия православна църква, обикновено се посочват два довода – теоретически и практически.

Практическият довод е формулиран от седемчленна комисия начело с протестантския канонист Теоклит Формакидис. Тази комисия имала за цел да подготви самоволно провъзгласяване за автокефалност Еладската църква в 1835 г. Съдържанието на този довод било такова: Църквата е свободна само в своите вътрешни работи по догматически и култови въпроси, а по въпросите, отнасящи се до устройството на църквата и нейното отношение към други църкви са от изключителна компетенция на държавната власт. Тази идеология е залегнала и в основата на самоволното провъзгласяване на автокефалност на Румънската църква (1865) и на Полската православна църква (1923).

Практическият довод се изявява така: от подчинение на местната църква на църковната власт, намираща се на територията на друга държава, може да се появи опасността, че тази зависимост може да бъде използвана от чуждата държава за политически цели. Такъв очебиещ пример, макар извлечен от послание, е отношението на Константинополския патриарх Антоний към руския велик княз Василий Дмитриевич, който се стремил да докаже, че Русия е длъжна да признае властта на Византийския император.

За първия довод може да се каже, че има протестантски характер и с нищо не е съгласен както с каноническото учение на Православната църква (Ап. 30; IV Всел. съб., 14; VII Всел. съб., 3 и др.), така и с началното отделяне на Църквата от държавата.

За втория довод – Православната църква не бива да се вмесва в политиката по силата на принципа: „Кесаревото – кесарю, а Божиего – Богу" (Мат. 22:21; Марк. 12; 17; Лука 20:25; Рим. 13:7). Църквата може да се ползва от свобода само дотолкова, доколкото си остава в своята собствена, чисто религиозна област и тогава, когато тя, нарушавайки своето учение, преминс в областта на политиката, държавната власт има правото и възможността чрез свои санкции да я постави в нейните граници. Стремежът да се използва Църквата за политически цели не е оправдан, тъй като Църквата оказва най-голяма полза на държавата тогава, когато, оставайки вън от политическата област, тя насочва всички свои сили към моралното издигане на народа.

В заключение по този въпрос може да се каже, че провъзгласяването на църковна автокефалия от държавна власт противоречи на онази каноническа аксиома, по силата на която никой не може да даде на други права, които той сам няма. Спасителят предал Своята власт на апостолите, посредством които властта в Църквата преминала в епископите, а от тук и обикновеният нормативи, че само епископатът може да даде върховната власт, т. е. автокефалност на дадена църква в своята територия. Ето защо, всичките многобройни опити на коя да е държавна власт да даде автокефалност на църквата в своята територия мимо властта на кириархалната църква, всякога и неизменно са водили само до смутове и са свършвали с неуспех, като впоследствие са бивали принуждавани да се обърнат към властта на кириархалната църква с молба за автокефалност. Такава, напр., в миналото столетие била историята на Еладската, Румънската и отчасти на нашата църква, а в по-ново време – на Грузинската и на Полската църква.

б) Каноните не разрешават (Ап. 34; Ант. 9; Двукр. 15) да се провъзгласява автокефалия на част от независима църква, чрез епископите на тази част, било от собствени подбуди или под давление на други организации. Такива случаи на автокефално провъзгласяване са ставали неведнъж, като например в ново време с Грузинската (1917) и Полската (1928 г.) църква. Това е нарушение на каноническата аксиома, отричаща възможността за даруване права на тези, които сами нямат, с онази само разлика, че тук несъществуващото право предава не на други, а на себе си. А Словото Божие казва: „Никой се сам не сдобива с тая почест" (Евр. 5:4).

Каноните разрешават само в два случая на част от автокефалната църква да стане фактически временно самостоятелна без особено постановление на централната власт, а именно – когато централната власт изпадне в ерес (Двукр. събор, 15; VII Вс. съб., 17) и при втория случай, когато дадена част от автокефалната църква се окаже съвсем откъсната от централната власт поради външни условия, или пък когато тази централна власт е принудена да бездейства (VI Вс. съб., 37; Ант., 18). В такова положение, и то доста продължително време били изпаднали при завземането им от „неверните" източните патриархати – Александрийският, Антиохийският, Йерусалимският – когато техните предстоятели се посвещавали и живеели в Константинопол.

Нужно е да се отбележи, че в тези случаи имаме само фактическа автокефалност, тъй като църквите, намиращи се в такова положение, са принудени да поставят епископи чрез своите епископи. Когато централната власт на кириархалната църква изяви своето съгласие, то тази временна фактически автокефалия се превръща в постоянна каноническа автокефалия.

в) Тъй като автокефалност може да даде само кириархалната църква, имаща под своя юрисдикция известна част от целокупността си, то дадената автокефалност на тази отделна част от друга коя да е автокефална църква е нарушение на основния канонически принцип за неприкосновеността на правата на всички автокефални църкви.

Нарушения от такъв характер неведнъж са се допущали, за което свидетелства самата история на Православната църква, доказваща впоследствие както канонически, така и практически, че право на мисии и право на власт над своята диаспора всяка са имали всички православни църкви.

И така, от цялостния обзор на трактуваната тема може да се извлече следното безспорно потвърждение, че канонически автокефална е онази църква, която е получила автокефалност или от самите апостоли, или от вселенски събор, или от тази автокефална църква, в границите на която тя се е намирала по-рано. В сегашно време практическо значение от тези три фактора има само третият – волята на автокефалната църква.

Край

ЕЗИК СВЕЩЕН

Празникът *Цветница* в книжнината на Златния век

Пасха – Възкресение е подвижният център на църковната година. Тогава е най-силно внушението за преминаване от тъмнина към светлина, от робство към свобода, от смърт към безсмъртие. Тогава вярващият „става" „човек во Христе" (Й. Майендорф 1995:155).

Празникът Цветница се празнува в шестата неделя на Великия пост. Той спомня влизането на Христос в Йерусалим и посрещането Му с палмови клонки. Това тържествено събитие откроява царствения ореол на идващия Бог. В „Похвално слово за Цветница" св. Климент Охридски разказва за него така: „цр҃ь цр҃емъ и гс҃ь гдѣствоѭщимъ страшьнъ сынъ несъпльтынымь силамъ и вьсѣмъ нижгланъ бж҃ествьмь. в колико съмѣреніе и въ кр҃ость приде" (Св. Климент Охридски 1:595).

Скромността и близостта до хората се тълкуват като измерение на Божията любов: „бъ гс҃ь нами са намъ. несъмъ бо ни анг҃лъ приде спасть насъ, нъ самъ прѣвѣчьнъи сн҃ъ бж҃ии, сынъ въ адрѣхъ. ѿнихъ нераздѣльно присно съниде къ намъ, плъть приимъ всесмьньно ѿ дв҃ы прѣчисты" (Св. Климент Охридски 1:595).

След проповедническата Си дейност, беседите, притчите и делата, Христос влиза в Йерусалим с ореола на Своята доказана всеобхватна любов и божествено предопределение. Контрастът между царското достойнство и обикновеността потвърждава двойното естество: „...млѣкан прѣстолъ нерѫкотворенъ и страшьнъ и ... ти нъни яко простъ ѵлвкъ на жрѣбѧти ѧздить" (Св. Климент Охридски 1:595).

Двойната същност има основанието си в сотирологичния план на Бог Отец: „почьто понижа ѵлвкъ испадѧ цѣскаго сана... да того ради сънинде" (Св.Климент Охридски 1:595).

Доброволно приелият страдание Бог е нов и необикновен за средновековния българин от X в. В езическото му съзнание човекът е част от природата, в която всичко е еднакво одухотворено. Има телесно страдание, но то се възприема като неблагосклонност на божество, а не като изкупление за грях. Християнският Бог с абсолютната Си доброта е невъзможно да изостави човека. И ако има страдание, то е изпратено за изкупление на сторен грях и трябва да се понася търпеливо. На това учи Христос с думи и дела.

В конкретно-историческата ситуация на евангелското събитие поведението на Христос дава модел и за отношението на човека към институцията на властта. Нейните предписания трябва да се изпълняват, да се отдава „кесаревото кесарю". За един новопокръстен народ осмислянето е в буквален смисъл – човек трябва да се подчинява на властта дори и когато не е права.

В етически план за най-ценна добродетел е посочена духовната чистота. Тя е идеал и условие за човешките способности. Найчесто се символизира от образа на детето: „тѣмь ѹбо, братие, младеньцемъ ѹподобнимъ сѧ, въсѣкоѹ ѕълоѹ ѿриноѹвъшеи ѿ сеи" (Св. Климент Охридски 1:595).

Духовната чистота трябва да бъде постоянно постигана чрез пост и молитва: „и правни прилѣплоѹ сѧ мънѣ приближимъ сѧ ѹбо добродѣтельми къ бо҃ѹ унстѧщи сѧ дни дни постъмь и мл҃твою" (Св. Климент Охридски 1:595).

Изтъкването на смисъла на поста в момент, в който той наистина се изпълнява (преди Великден), внушава повече усърдие и надежда.

Израз на любовта на човека към Бога е смирението, милосърдието, искреното покаяние. Смирението дава сила, милосърдието уподобява на Бога, покаянието очиства. Бог не иска съгрешилият да загине от греха си, а да се възроди чрез покаяние. Човек не може да унищожи Божия образ в себе си. Той трябва да се разбира като изначално безгрешен и можещ да не греши и в същото време като реално грешен и не можещ да не греши в живота. Божият образ в човека не може да бъде изгубен, защото не може да се отстрани божественият акт на творението. Човек може да се отрече, да забрави, да изврати своята богоподобна същност, но дори като зрънце, като точка, тя присъства в изкривеното. Съвестта със своята ноуменална непогрешимост е същността на човешкото богоподобие. В това е онтологическото ядро на християнската вяра в човека, неотделимо свързана с вярата в Бога – същността човешка е божествена, Бог не може да се отрече от човека, защото във всеки човек има искра от Него. Затова св. Климент Охридски подтиква своите слушатели да не позволяват чрез „леност" и „духовно умъртвение" грехът от плътта, от периферията, да пълзи към същността и извиква гневно: „нъ понѣ ѿселѣ въспрѣнити" (Св. Климент Охридски 1:596).

Ваня ИВАНОВА

БОГОСЛОВИЕ

Общение със Светия Дух

Входът към царството небесно изисква претворяване, ново раждане. Това ново раждане (духовно) се осъществява чрез благодатта на Светия Дух и се дава в тайнството Кръщение: „Ако някой се не роди от вода и Дух, не може да влезе в царството Божие" (Йоан 3:5).

Чрез Кръщението човек умира за греха и се включва в живота, тайно воден от благодатта на Светия Дух. Този живот основно се отличава от тления и е единствено истинският живот. Побеждава се смъртта чрез силата на вярата във Възкресението Христово. В този нов живот основно достижение е свободата, давана от Светия Дух. „Дето пък е Духът Господен, там има свобода" (2Кор. 3:17).

Човекът, воден от чувствата си, е управляван от изискванията на света. А вярващият, воден от Божията благодат, живее – свободата на Духа. Чрез благодатта на Светия Дух вярващият става участник в Христовите Дарове и Възкресение.

Общението с Христос е немислимо без Светия Дух. Присъствието на Христос в света се изявява чрез действията на Светия Дух. Чрез общението със Светия Дух човек влиза в общение със Св. Троица.

Животът в света и животът в Бога, животът на чувствата и животът на Духа, животът в необходимостта и животът в свободата представляват две противодействащи сили. Светият Дух освобождава човека от ограниченията на времето и пространството и го поставя в областта на свободата. По-точно, преобразува ежедневното обкръжение в място за проява Божия, а времето на ежедневния живот във възможност за участие в Христовите дарове.

Господ е Освободителят на човеците. Неговият Дух е Дух на свободата.

Хората не се различават по своята същност. Различават се обаче по начина на съществуването си – по отрицателната или положителна позиция, която заемат към Бог и от участието или неучастието си в Неговата благодат. Следователно разликата между християнина и другите хора не е толкова в нравственото му качество, колкото в онтологичното му обновяване. И колкото по-силно е то, толкова по-очевидна е изявата в областта на нравственият живот.

Спасението на човека изисква свободно съгласие и съучастие в Божията благодат. Който приема благодатта Му, не се подчинява на определен начин на живот, а се приема в сферата на Божията свобода.

Стои въпросът: щом човек става свободен с Кръщението, защо не чувства веднага тази свобода? Отговорът е следният: Доколкото човек реализира Христовите дарове, остава свободен и е в общение с Бог. Но, когато прекрати това общение, не може да се надява на магическо опазване на свободата му. Благодатта на Кръщението отваря на човека пътя към обожествяването. Ако тази благодат се опазва чиста от греха, християнският живот става лесен и естествен. Божиите дарове не се предоставят насилствено. Обикновено обаче човек оставя Божията благодат и се обръща към света. Така добродетелта е трудна. Чувството за свобода в Христос зависи от нас.

Животът в Христос не се осъществява чрез формално следване на определени канони, а чрез обнова в Христос, ръководена от Светия Дух.

Отчужденият човек тегли към отделяне и отцепване. Това наблюдаваме и в Църквата, когато изтънява духовният живот на членовете ѝ и господства човешката слабост. Затова, както отбелязва св. ап. Павел, вярващите са длъжни да следят и постоянно да опазват „единството на духа чрез връзките на мира" (Ефес. 4:3). Без постоянна грижа от страна на вярващите не е възможно опазването на мира и единството, което е предпоставка за благодатта на Светия Дух.

Благодатта на Светия Дух е нетварен личностен дар – няма обективна стойност. Тоест тя се запазва, докато се запазва и общението с Бог. Благодатта действа в личностите като тяхна собствена сила, предоставя божественост на човешките личности. Така Църквата е непоколебима, твърда основа.

„Вие не сте вече чужди и пришълци, а съграждани на светите и свои на Бога, като се утвърдихте върху основата на апостолите и пророците, имайки Самия Иисуса Христа за краеъгълен камък, върху който цялото здание, стройно сглобено, възраства в храм свят чрез Господа, върху който и вие се съзиждате в жилище Божие чрез Духа" (Ефес. 2:19-22).

За да се прояви силата на Духа е нужна нравствена чистота. Нравствената нечистота замъглява човека и го отдалечава от Божията благодат. Човек приема благодатта аналогично на чистотата си. Затова аскезата (въздържанието), борбата със страстите и развиването на добродетели са необходими елементи на духовния живот. Без тях не може човек да приеме благодатта на Светия Дух.

Г. МАНДЗАРИДИ
Превод от гръцки
Анула ХРИСТОВА

Приемственост и обновление

Негово Високопреосвещенство Дамаскин, митрополит на Швейцария и Екзарх за Европа на Вселенската патриаршия. Ръководител на Православния център на Вселенската патриаршия в Шамбези, Швейцария

Възхваляващата и тържествуващата Църква възвестява с малко думи чудото на единството на Откровението: „Възвестяването на апостолите и учението на отците укрепват едната вяра в Църквата".

Обновяващото действие на Светия Дух се проявява, без да засегне идентичността и приемствеността във вярата. „Необходимо е именно винаги здраво и непоклатимо да постоянстваме в Преданието. Защото Той е изкупил нашия живот от поробата, дал ни е сила за обновление, което наистина има неизречено основание и в тайна е скрито, обаче душата носи царството на Духа. Така че едно прибавяне или отнемане означава очевидно отклонение от вечния живот".

Който участва в живота на Църквата, запазва вярата не като чисто понятийно, сухо създание на църковната институция, а като дар на Светия Дух. Едно отклонение от същността на ученето би довело след себе си също накърняване на приемствеността на живота и би означавало отричане на действието на Светия Дух.

Тук не става дума за убиваща духа „вярност към буквата", която може да бъде дори „едно прикритие за безбожие". Не е възможно Църквата да се превърне от „съсъд на истината" в „съсъд на буквализъм". Светият Дух, Който създаде Църквата, вдъхнови както съставянето на Свещеното Писание, така също и създаването на богословието. Доколкото Църквата е вярна на жизненото настояще на този Дух, Който продължава Божието дело, тя ще разкъса веригите на буквализма и ще изпита красотата на истината. Тя не бива да се стъписва да дава израз на тази красота на истината, дори когато тази красота не произтича от буквалния смисъл на Писанието. Придържането към буквалния смисъл на Писанието е следствие на една неистинска общност на християните с Главата на Църквата. В рамките на Църквата и на православното богословие такова „подчинение на буквата" не е оправдано. Начинът на изясняване, който се ограничава само с буквалното, дойде от юдейските книжници, чието статично разбиране на Закона се намираше в остро противопоставяне с динамичния живот на Църквата и се стремеше да постига „пълнота чрез допълнения". Смисълът на растежа, който предполага живата реалност на Църквата, беше чужд на безплодния дух на законниците. Подобни на тях са ония православни, които се въртят в омагьосан кръг и осъждат „ненаписаното". „Съкровената красота" – това означава пълнотата на Божествената истина, която се крие зад буквите на Свещеното Писание и се гарантира чрез участие в живота на Църквата.

Така действа Светият Дух в живота на Църквата, в Литургията, в диаконията и в благовестието. Неговото влияние е предмет на духовен, доксологичен и химнологичен опит.

Митрополит проф. д-р Дамаскин ПАПАНДРЕУ

СВИДЕТЕЛСТВА

Моята среща с Йерусалимската икона на св. Богородица

Уважаема редакция на „Църковен вестник", мили братя и сестри,

Откликвам на статията „Хората търсят Бога" да споделя своето вълнение при срещата със светата Йерусалимска икона на св. Богородица.

Близо десет години живях и работих в чужбина, от шест месеца съм в България. Особена радост за мен беше посещението на иконата на Йерусалимската св. Богородица в София. Такава святост и толкова благоговение у хората за първи път виждам през моя живот. Посрещнах иконата на св. Богородица на площад „Св. Неделя", след което с литийно шествие я изпратихме до Патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски". Имах чувството, че Божията Майка на живо е дошла при нас. Имал съм преживявания и съм видял много случки и събития, но това остава най-великото в моя живот. Надявам се да не е последно. Искам да изкажа своята благодарност към Негово Светейшество патриарх Максим за усилията, които е направил за посещението на светата икона в България. Бог да му дава сили и премъдрост за още такива дела! Когато човек се завърне от един материален и не толкова духовен свят, в какъвто живеят нашите братя и сестри в Западна Европа, той не може да не забележи разликата между православния дух и духа на Запада.

На другия ден отново посетих „Св. Александър Невски", за да се поклоня на светата икона, а също и на частицата, която е свидетел на разпятието на Господа нашего Иисуса Христа. Наистина това беше един голям празник за православния български народ в подкрепа за вярата му, за надеждата и любовта към Бога и Божията Майка.

Искам още нещо да споделя с читателите на „Църковен вестник". На 2 май 2000 г. у мен се появи желание да посетя светите земи в Израел. Екскурзията обхващаше всички места, свързани с Библията, но поради стачката на БГА „Балкан" се отказах. До този момент не знаех, че иконата на св. Богородица ще посети България. Когато след няколко дни научих от обявата на храм „Св. Неделя", имах чувството, че сякаш Божията Майка откликна на моето желание да видя тази икона. Тук искам да кажа, че ние не трябва само да чакаме такива светини, за да пълним нашите православни храмове. Божията Майка е винаги между нас и следи нашата любов и ревност към Бога. Тя е застъпница за праведни и неправедни, за да може

праведните да се утвърдят по пътя към царството Божие, а грешните да се отвърнат от пътя на заблудата и да последват пътя на правдата. За това ние трябва по-често да посещаваме храма, за да даваме пример и на тези, които сега правят своя избор в живота.

Със съкращения
Илиян ЯНКОВ

Поклонническо пътуване до Египет и Израел от 2 до 11 септември 2000 г.

Пътуването до Египет включва поклонение до манастирите „Св. Екатерина" и „Св. Антоний" на Синайската планина, както и на храмове в град Кайро.

Пътуването в Израел включва поклонение до светите места в Ерусалим, Витлеем, Назарет и р. Йордан.

Справки и записвания: до 30 юни 2000 г.

Поклонническо пътуване до Украйна и Русия от 3 до 15 август 2000 г.

Пътуването включва поклонение в Киево-Печорската лавра, Оптинската пустиня, Дивеево, Тихоновската пустиня и Муром.

Справки и записвания: до 30 юни 2000 г.

За контакти: ФОТОТУР – г-жа Маргарита Колева, на телефони:
02/31 02 35 (през деня) и 02/36 39 35 (след 19 ч.)

ВЯРА, ЦЪРКВА, ОБЩЕСТВО

Живот в Църквата

Мисионерска дейност в Родопите

Мария Костова завършва богословие през 1997 г. с идеята, че ще бъде учителка по религия. Тя кипи от енергия и желание да се занимава с деца и да ги учи на истините на вярата. Преподава една година религия в 31 СУЧЕМ в София. През 1998 г. участва в поклонническо пътуване в Родопите, организирано от Православно младежко движение „Св. Патриарх Евтимий". Мария и нейната колежка богослов Наталия Сотирова са запленени от живота в Родопите, от атмосферата на обновяващи се и строящи се храмове, от жаждата на хората за знания за вярата, от общуване с християни от други части на България. Освен това там се чувства нужда от квалифицирани богослови в училищата. Двете момичета решават, че

тяхното призвание

е да работят там, а не в столицата. Още същата година напускат родния си град София и заминават за Родопите. Наталия се установява в град Неделино, а Мария – в Кърджали. В първите дни е трудно, защото приятелите и близките са далеч, но ги крепи желанието да помогнат именно там, където са най-необходими.

Пристигайки в Кърджали, Мария веднага получава гостоприемство от страна на храма „Св. Георги" и подкрепата на о. Петър Гаренов. Той самият също разбира служението си в този район като мисионерско дело, на което е посветил всичките си сили.

Когато Мария идва в Кърджали, предметът „Религия" е въведен във всички училища на града, но има само една учителка – Гроздена Терзиева. Мария идва тъкмо навреме, за да поеме част от работата. „Децата идват с много голямо желание в часовете по религия – споделя тя. – Най-ентусиазирани са тези от 4 до 6 клас. Учениците в Кърджали са много по-отворени и се интересуват много от въпросите на вярата. Старая се да им давам практически отговори на въпросите, които ми задават, а не да ги наставлявам със суха теория." Така на въпрос на момичета от 5-и клас

грях ли е да се ходи на дискотека

Мария отговаря, че това само по себе си не е грях, но зависи кога се прибират вкъщи, дали се държат прилично, или предизвикват момчетата и т.н. „Според мен най-важното е те на практика да се научат да прилагат наученото в часовете по религия" – категорична е учителката. Тя се занимава с децата, изучаващи религия, не само в училище, но и в неделните и празничните дни. Част от мисионерската работа на Мария е и да помага в храма „Св. Георги", като пее на богослуженията и обгрижва децата, дошли с родителите си на служба.

За годините, които прекарва в Кърджали, Мария е изцяло на издръжка на храма. От хонорарите, които се полагат на учителите по религия, осигурени от Министерството на просветата, не е взела до сега нито лев. Все още чака.

Сега тя с удовлетворение се връща към тези първи месеци в Кърджали, когато вижда как постепенно се увеличава

притокът на млади хора в храма

как хората се радват на това, че някой е напуснал столицата и дома си, за да работи за тях и да им помага. Децата много обичат Мария, а тя е почти постоянно с тях и много им се радва. Тя ги подкрепя в първите им стъпки на възкръсването. Учи ги как да се подготвят за изповед. Някои от проблемите си децата първо споделят пред нея, а после пред духовника. Постепенно се увеличава броят на младите богомолци, които не само присъстват на Литургия, но и редовно се причастяват.

Миналата година Мария води децата от енорията в Дряновския манастир на летен лагер, организиран и платен от храма „Св. Георги" в Кърджали. Плод на тригодишна неуморна работа на свещеника о. Петър е новата сграда в двора на църквата, която ще бъде открита това лято и ще се използва за мисионерски център – за уроци, курсове, лагери, поклонически пътувания и т.н.

Сега Мария се връща в София, но е доволна, че има кой да я замести – в Кърджали се връща Ангелина, която тази година е завършила богословие и ще започне работа като учител по религия в родния си град.

Когато попитах Мария дали има напрежение между християните и мюсюлманите в Кърджали, тя каза: „Хората там са много спокойни и добри, не се чувства никакво напрежение, те са свикнали с това, че някои са християни, други мюсюлмани и

уважават религията на другия

Там не се изучава ислям в училищата." Това, което е направило силно впечатление на Мария, която не е живяла в район със смесено население, е, че мюсюлманите отиват в християнския храм да си купуват жито, тамян и дори свещи (тя е научила тези думи на турски, заради голямото търсене), искат да си записват имена за Литургия, идват за молитва при свещеника.

Мария така обобщава опита си от годините, прекарани в Родопите: „Всеки богослов трябва да опита такава работа. Дори и тук, в София, като учиш деца, трябва да поддържаш контакта с Църквата, с храма. Моят съвет към учителите по религия е, независимо къде преподават, да се свържат с енорийските храмове и духовниците в тях, за да имат децата контакт с вярата, която се изживява всеки ден, иначе остават само на ниво теория – само знания без църковна практика. А целта на тези занимания е преди всичко въцърковяването. Само когато си във връзка с Църквата, можеш да видиш, че животът в нея не е спрял."

Полина ГЕОРГИЕВА

Образователен семинар във Владая

Между 27 май и 1 юни 2000 г. в семинарен център „Клуб Владая"в столичния квартал „Владая" се проведе обучителен курс на тема: „Организационно укрепване и институционално развитие". Курсът бе организиран от фондация „Покров Богородичен" със съдействието на Международна фондация за управление на развитието (MDF). Той бе насочен към неправителствени организации, които подпомагат Църквата в нейната просветителска и социално-милосърдна дейност. Неговата цел бе да даде възможност на тези организации да укрепят своите позиции, да изпълняват успешно функциите си при бързо променящите се обществени условия. Обучителният курс предложи един нов поглед и подход, съобразен с международните критерии за ефикасност и ефективност, при решаване на организационните проблеми.

Сред участниците бяха представители на фондация „2000 години от Рождество Христово", фондация „Покров Богородичен", Софийска духовна семинария „Св. Иван Рилски", Православно християнско женско сдружение „Надежда", Национално православно милосърдно сдружение „Св. Филарет Милостиви", Християнско национално милосърдно сдружение, Православно християнско братство „С нами Бог", Синодално издателство, фондация "Социален консултативен център", „Каритас" – София и други.

Курсът беше полезен и благодарение на уникалната методика на преподаване, която създаваше неповторима атмосфера на добронамереност и сътрудничество. Работата в екип доказа необходимостта от обмяна на мнения за намиране разрешение на конкретни проблеми. Полезен се оказа и споделеният опит на организации с дългогодишни традиции в социалната дейност като „Каритас".

Бяха приложени на практика механизми за анализ на институционалната и организационна среда, за отчитане влиянието на външни и вътрешни фактори, които представляват заплаха за устойчивостта на организацията или възможност за нейното развитие. Особено дискутирани бяха общите проблеми, произтичащи от неблагоприятните социално-икономически условия, липсата на стабилна законова база, която да регулира отношенията с Църквата и държавата. Споделено бе желанието Църквата да заеме своето водещо място в тази дейност, а организациите да имат само подпомагаща функция.

В края на курса всяка организация имаше възможност да подготви и представи своя собствена стратегия за развитие.

Всеобщо бе мнението, че сътрудничеството между организациите с обществено-просветна и социално-милосърдна дейност би спомогнало не само за оцеляването, но и за осъществяване на мисията им в една не особено благоприятна обществена обстановка.

Мария ИВАНОВА

Поклонническо пътуване на деца сираци от град Угърчин

През месец декември миналата година децата от Дома за сираци в град Угърчин нарисуваха над 1000 картички за Рождество Христово. Това беше част от образователно-катехизаторската програма на фондация „Покров Богородичен". С помощта на столични храмове техните коледни послания бяха разпространени и продадени в навечерието на празника. По настояване на самите деца парите бяха определени за провеждане на екскурзия в дните след Възкресение Христово, на която да отидат заедно с техните приятели – младежите-доброволци, занимаващи се с тях в рамките на програмата.

Резултатът е много настроение и спомени от слънчевите дни 20 и 21 май, прекарани от малките деца в Дряновския манастир „Св. Архангел Михаил", а от по-големите – в Калоферския манастир „Въведение Богородично" и подбалканските градчета. Гостоприемството и вниманието на монахините и монасите превърнаха гостуването на сираците в искрена поклонническа среща.

Децата посетиха манастира „Преображение Господне", където се намира прочутата фреска, изобразяваща различните периоди в човешкия живот. Детски гласове изпълниха храма с „Христос Воскресе" и „Богородице Дево". Децата взеха участие и в св. Литургия, отслужена в Дряновския манастир в деня на християнските светци Константин и Елена, научиха най-важните исторически събития от живота на манастира, който води началото си още от XII в. и е основан от братята Асен и Петър. Пазител на преписи на християнска книжнина от XVII и XVIII в., на спомена за посещенията на дякон Васил Левски и дните на Априлското въстание, днес той е най-голямото средище за поклонение на вярващите в околностите на старата българска столица.

Пред манастира „Преображение Господне" край Велико Търново

В напрегнато очакване и за първи път през живота си децата влязоха в пещера – в скалната обител, носеща името на революционера-войвода от Априлското въстание Бачо Киро. В нея и до днес са запазени скални монашески килии от XIII век.

По-големите момичета и момчета се отправиха на юг – към подбалканските градчета Сопот, Калофер, Карлово и Казанлък. В Карлово децата посетиха манастира „Свети Спас", където Васил Левски е бил постриган за дякон. В Калоферския манастир, посрещнати с искрена радост от монахините, младежите с внимание изслушаха думите на сестра Валентина за душевните изкушения на съвременния свят, за това как да живеят в смирение и любов към Бога, как като православни християни да се подготвят за пост и причастие.

Не стигнаха часовете на кратката екскурзия за всичко, което искаха да видят децата и което може би им липсва като лично преживяване и знание за българската културна история. Затова се надяваме последното им посещение – на паметника на връх Шипка – да е оттоворило на тяхната потребност да се чувстват не само пълноценни граждани, но и образовани българи.

Тепърва децата от дома ще споделят впечатленията си с приятели, предстои им да чуят в учебните часове и нещо повече за посетените исторически места. Личният размисъл за видяното също предстои. Но с Божията помощ и с помощта на всички, които се грижат за тези самотни деца, се надяваме двата дни да са истинска стъпка в преодоляването на болезненото им чувство за социална изолация и изоставеност. Защото децата без семейства се нуждаят не само от нашата милосърдно протегната ръка, а от нещо повече – от насърчение и от общуване, и то с постоянство.

Теодора КАРАМЕЛСКА
Ивайло АЛЕКСАНДРОВ

Бележит строител на Българската православна църква

160 години от рождението и 85 години от смъртта на приснопаметния екзарх Йосиф I

Продължение от бр. 10

Като ненадминат дипломат екзарх Йосиф I не е допускал нито за миг да бъдат помрачени българо-руските връзки и контакти. Това негово лоялно отношение е било своевременно оценено от руските монарси и той получил от тях в знак на уважение, прозорливост и толерантност високите руски ордени „Св. Анна" – I ст. и „Св. Александър Невски".

В дневника си екзарх Йосиф I е записал: „Моята задача е да не се ангажирам в никаква партия, да съм легален с короната и с властта, и да гледам да приготвим духовенство образовано и заплащано от държавата...". Действително тактичен и лоялен е бил той в отношенията си с българските владетели Александър Батенберг и Фердинанд Кобурготски. Първият български княз го удостоил с новоучредения орден „Св. Александър", втори по ред след Царя Освободител – руския император Александър II. Не останал назад и Фердинанд, който бил по-резервиран, но въпреки всичко се „пречупил" и поканил

Екзарх Йосиф I

екзарха в София през февруари 1896 г. лично да миропомаже престолонаследника княз Борис в православната вяра. Месец по-късно, навръх Великден, българският княз в храма „Св. Стефан" в Цариград поставил на гърдите на екзарх Йосиф I енголпиона, носен от първия български екзарх Антим I. По-късно, през 1912 г., цар Фердинанд удостоил екзарха с ордена „Св. Кирил и Методий".

В турската столица екзарх Йосиф I работел без отдих и преодолявайки многобройни пречки и трудности, успял да издейства берати за български владици в Скопие и Охрид (1890 г.); в Неврокоп и Велес (1894 г.); в Битоля, Струмица и Дебър (1897 г.). Така бавно и мъчително 7 епархии се сдобили с митрополити. Освен тях в диоцеза на Българската екзархия били устроени още 8 епархии в Македония и една в Одринско, управлявани от „екзархийски заместници". В тях действали общо 42 архиерейски наместничества. В този широк екзархийски диоцез се намирали 1331 църкви, 294 параклиса и оброчища и 73 манастира, в които служели 1354 духовници. Екзарх Йосиф I полагал изключителни грижи и за учебното дело в неосвободените български земи, където успял да открие до 1912 г. 1373 български училища (от които 13 гимназии и 87 прогимназии) с 2266 учители и 78 854 ученици и ученички. Така Екзархията обединила българските земи в една етнографска цялост и маркирала приблизително границите, признати със Санстефанския мирен договор от 3 март 1878 г.

През 1902 г. станало тържествено отпразнуване в София и в Цариград на 25-годишния юбилей на екзарх Йосиф I, като глава на Българската църква. Султанът го наградил с високия турски орден „Османие" с брилянти; Българското книжовно дружество (днес БАН) го провъзгласило за свой почетен член; „Славянска беседа" също го направила свой почетен член, а Висшето училище (днес Университетът) го удостоило за първи „почетен магистър на правото" (дн. доктор хонорис кауза). Улици и училища в София и в много провинциални градове били преименувани на името на екзарх Йосиф I.

Екзархът бил последователен привърженик на еволюционната политика и оттова се породили противоречия между революционните дейци от ВМОРО и самата Екзархия. Това били противоречия по форма, а не по съдържание и нямали отношение към самата Екзархия като институция. Те се разграничавали в методите на борбата – еволюция и революция, легалност и нелегалност и т.н. Често повтаряната фраза от екзарха – „Не революцията ще спаси Македония, а еволюцията и просветата", подразнила революционните дейци и в началото на март 1909 г. в Цариград пристигнал Яне Сандански да накаже със смърт Йосиф I. Когато на 7 март с. г. Сандански се срещнал с българския духовен глава, той бил запленен от големия политик и дипломат и „стана негов най-горещ адмиратор и приятел".

Последното десетилетие, прекарано в Цариград, донесло много тревоги и безпокойства на екзарха, който бил с разклатено здраве (още от студентски години) и трябвало да отстоява всекидневно българските интереси в Македония и Одринско. Последвалите две войни – Балканската и Междусъюзническата, довели България до национална катастрофа. След сключването на Букурещкия мирен договор от юли 1913 г. Българската екзархия била лишена от диоцеза си във вилаетите (освен в малка част от Одринско) и Йосиф I повече не можел да остане в турската столица. Измъчван от засилващи се хронични болки, свидетел на крупни исторически превратности, в края на ноември 1913 г. той се прибрал в София. Въпреки влошеното си здравословно състояние и напредналата си възраст той останал до сетния си час начело на Българската православна църква.

Екзарх Йосиф I починал в 3,30 часа следобед на 20 юни 1915 г. Погребението му било извършено на 25 юни с подобаваща траурна тържественост – погребали го от южната страна на олтара под колонадата на храма „Св. Неделя" в София. „Историята на неговия живот – четем в дългия му и патетичен некролог, издаден от настоятелствата на Македоно-Одринските братства – е история на две поколения от българското племе от Шар планина до Черно море и от Дунава до Бяло море; две поколения, които на два пъти, през 1878 и 1912 г., бяха тъй щастливи да се почувстват съвсем близо до пълното постижение на своите народни мечти. Дейността на блаженопочившия екзарх Йосиф I е една верига от подвизи и страдания за българската култура, реч и молитва... Той носи като истински пастир с търпение и вяра тежкия кръст към българската Голгота."

Ст. н. с. д-р Христо ТЕМЕЛСКИ

ОБЯВА

Смените на Синодалната станция в Несебър ще бъдат както следва:

I смяна от 01.07. до 14.07.
II смяна от 17.07. до 30.07.
III смяна от 02.08. до 15.08.
IV смяна от 18.08. до 31.08.

Цените на една карта за летуване в една смяна обхващат стойността само на квартирането и ще бъдат:

- за служители по ведомството на БЦП – 65 лв.
- за деца на служители в БПЦ – 65 лв.
- за неслужители по ведомството на БПЦ – 120 лв.
- за деца на неслужители – 120 лв.
- Стойността на храненето се определя от самите летуващи на място в станцията по меню, определено от тях, и се заплаща на място.
- Служители по ведомството на БПЦ са тези, които работят и пряко получават възнаграждението си от Църквата и членове на семейства им – съпруг, съпруга, дете. Детска карта получават деца до 10-годишна възраст. Стойността на детския храноден също се определя от самите летуващи в станцията.

Св. Синод уведомява, че Синодалната почивна станция в Момин проход действа и приема почиващи.

Смените започват на 1 и 15 число на месеца.

Цената на една карта за почивка пълна смяна от 14 дни квартируване е 35 лева.

Храната се урежда на място в станцията по време на почивката.

Може да се ползват балнеолечебните услуги на курорта Момин проход.

Показанията за лечение са при: хронични възпалителни и алергични заболявания на дихателните пътища и белите дробове – ларингит, фарингит, синуити, бронхиална астма, състояние след пневмонии; заболявания на опорно-двигателния апарат – артрити, артрози, състояния след счупвания, заболявания на мускули и сухожилия; заболявания на периферната нервна система – дископатии, невралгии, плексити, радикулити; кожни заболявания – уртикарии, невродермит, псориазис; заболявания на стомашно-чревния тракт – язви, гастрити; каменна и жлъчнокаменна болест; детска церебрална парализа; състояния след полиомиелит.

Минералната вода е хидрокарбонатна, сулфатно-натриева и флуорна, подходяща за балнеолечение. В поликлиниката прегледите могат да се извършват безплатно.

Баня за пенсионери струва 0,20 лв., а за работещи – 0,40 лв. Една инхалация струва 1,10 лв. Една нагревка струва 1,10 лв. Снабдяването с карти става чрез Св. Синод.

Енорийски център за социални програми при храм „Покров Богородичен"

ул. „Г. Д. Зографина" № 2 (зад х-л „Родина")

ПРАВОСЛАВНИ ПРАЗНИЦИ *„ТЕБЕ ПОЕМ"*

Цикъл Петдесетница

11 – 16 юни – Изложение на православната книга, срещи с издателства и автори, представяне на нови книги.

Програма:

11.06 (неделя) 11:00 ч.
Откриване на изложението и водосвет

12.06 (понеделник) 18:00 ч.
Представяне на издателство „Праксис" и книгата на Св. Тутеков „Литургични измерения на нравствеността"

13.06 (вторник) 18:00 ч.
„Литургичният живот на църквата" среща-разговор с Ивица Тодоров

14.06 (сряда) 18:00 ч.
Представяне на Синодално издателство и книгата „Схимонахиня Мария" с участието на Макариополски епископ Гавриил

15. 06 (четвъртък) 18:00 ч.
Представяне на издателство „Омофор"
„Има ли византийска философия" – лекция на Георги Каприев

16. 06 (петък) 18:00 ч.
Представяне на книгата на Емил Киречев „Християнство и съвремие"

19 юни *(Св. Дух)* 18: 00 ч.
Откриване на изложба „Отец Драгомир от Бистрица", автор Г. Тодоров

КОНКУРС

Енорийският център обявява конкурс за рисунка, фотография и литературно съчинение на тема „Кръстът". Вашите предложения за участие изпращайте на адрес: ул. „Г. Д. Зографина" № 2 , храм „Покров Богородичен".

ПРАВОСЛАВЕН ЛЕТЕН ЛАГЕР

Към Енорийския център се организира летен градски лагер за деца от 7 до 16 години. Под ръководството на възпитатели децата ще имат възможност да се запознаят по достъпен за тях начин с православната вяра, да се забавляват, да рисуват, да пътешестват, да участват в театрално представление. Лагерът ще се проведе в три смени: от 19 до 30 юни, от 3 до 15 юли и от 17 до 29 юли. За повече информация – на тел: 953 35 23.

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА 2000 г.

„Църковен вестник"

1 година	14,40 лв.
6 месеца	7,20 лв.
3 месеца	3,60 лв.
Цена на 1 брой	0,40 лв.

сп. „Духовна култура"

Поради възобновяване поредността от 12 броя годишно цените за абонамента се променят съответно:

1 година	12,00 лв.
6 месеца	6,00 лв.
3 месеца	3,00 лв.
Цена на 1 брой	0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА

СВ. СИНОД, София – 1090
ул. „Оборище" №4
тел. 987-56-11; факс 989-76-00

Главен редактор
АНГЕЛ ВЕЛИЧКОВ

Ръкописи не се връщат.

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ
ТБ Биохим, клон Европа – София, пл. „Св. Неделя" № 19
банков код: 660 96 608, сметка: 1018147018

Сумите да се изпращат с пощенски запис или по банкова сметка, в които да се изписва точният адрес и пощенският код на получателя!

Напомняме, че „Църковен вестник" съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.